دەرکەوتنی ئەستێرەی گەلاوێژ هیچ پەیوەندی بە گۆڕانی کەش و هەوا نیە.. هەرێم عمر کاکل

گەلاوێژ پێنجەمین مانگی ساڵی کوردی و دووەمین مانگی هاوینە لە ڕۆژمێری کوردیدا . مانگی گەلاوێژ لە 23 ی ئابی هەموو ساڵێك دەست پێدەکات و 31 ڕۆژە . گەلاوێژ لەدوای مانگی خەرمانە دێت کە ئەوکات دەغل و دان ووشکبووە بەهۆی گەرماوە لەم مانگەشدا کەش و هەوا ڕوو لە گۆڕان دەکات و فێنك دەبێت بۆ وەرزی پاییز .

هەر لە کۆنەوە بیروڕاکان پێیان وابووە کە لەگەڵ هاتنی مانگی گەلاوێژ و دەرکەوتنی ئەستێرەی گەلاوێژ گۆڕانکاری لە کەش و هەوادا ڕوودەدات و ئەم گۆرانکاریەشیان گەراندۆتەوە بۆ دەرکەوتنی ئەستێرەیەك کە لەلایەن کورد بە گەلاوێژ ناسراوە و بەر لە 2 هەزار و 400 ساڵیش لەلایەن فیرعەونەکان و میسریە کۆنەکان بە سوبدت ناویان بردووە و پێشیان وابووە کە لافاوی نیل لەوساتدا بەهۆی دەرکەوتنی ئەم ئەستێریەوە بووە و یۆنانیەکانیش پێیان گوتووە سوتی .

بەڵام لەڕووی زانستی و فەلەکناسیەوە هۆکاری گۆڕانی کەش و هەوا لەم مانگەدا هیچ پەیوەندی نیە بە دەرکەوتنی ئەم ئەستێرەیە و بەڵکو ئەم ئەستێرەیە لە بنەرەتدا جووت ئەستێرەیە و بەگەشترین ئەستێرەی وەرزی زستان دادەنرێت و دەکەوێتە کۆ ئەستێرەی (سەگی گەورە) و بە ئەلفا ناسراوە و ناوە زانستیەکەشی سیریۆس ی پێ دەڵێن و لەدوای 8 ی مانگی ئابدا بەر لەوەی خۆر هەڵبێت بەدیاردەکەوێت و لەوەرزی زستانیش بەشەو لەناوەراستی ئاسماندا بەدی دەکرێت و لە وەرزی بەهاریش لەدوای خۆر ئاوابوون بەدیار دەکەوێت .

قەبارەی ئەستێرەی گەلاوێژ دوو ئەوەندەی قەبارەی خۆرە و وا مەزندە دەکرێت تەمەنی ئەم ئەستێرەیە زیاتر لە 240 ملیۆن ساڵ بێت و ڕووناکیەکەشی 26 جار لە خۆر زیاترە, دووری لەخۆرەوە 8.6 ساڵی رووناکیە (ئەگەر بەم پێیە بێت بە پێشکەوتووترین فرۆکەی ئەم سەردەمە بە 10 ملیۆن ساڵ دەگەین بەم ئەستێریە) و بە 16 کیلۆمەتر لە چرکەیەك بەدەوری خۆیدا دەخولێتەوە و بەپێنج ڕۆژ خولێك بەدەوەری خۆیدا تەواو دەکات

هۆکاری گۆڕانکاریەکەش لەکەش و هەوا دەگەرێتەوە بۆ خولانەوەی زەوی بەدەوری خۆیدا و لەسەر تەوەری 23 پلە و هەروەها سوڕانەوەی

بەدەوری خۆر و بەرکەوتنی تیشکی خۆر بەشێوەیەکی ئاسۆیی بە زەوی , کە لە وەرزی هاویندا بەشێوەیەکی ستونی بەریدەکەوت . ئەمەش وا دەکات کە ئەو ناوچانەی لە هیڵی باکوری گۆیی زەوین ووردە ووردە گۆڕانکاریان تیدا روودەدات و بەمەش (هەڵگەرانەوەی وەرز) پەیدا دەبێت لە وەرزی هاوین بۆ وەرزی پاییز .